

ОСНОВНО УЧИЛИЩЕ „ПРОФ. ПЕНЧО НИКОЛОВ РАЙКОВ“
гр. Трявна, ул. «Бойчо Войвода» №1, e-mail: ouraikov@abv.bg

УТВЪРДИЛ:

ДИРЕКТОР:

/В. Иванова/

СТРАТЕГИЯ ЗА РАЗВИТИЕ НА ОУ „Проф. П. Н. Райков“ гр. Трявна

ОДОБРИЛ:

Председател обществен съвет:

Актуализираната стратегия за развитие е приета от Педагогическия съвет на проведено заседание на дата 15.09.2023 г. с Протокол № 1 / съгласно чл. 263, ал. 1, т. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование/, одобрена е от обществения съвет към училището - протокол № 1 / от 15.09.2023 г. и е утвърдена със Заповед № РД-01-5/ 15.09.2023 г. на директора

СЪДЪРЖАНИЕ

I. Въведение	стр. 3
1. Общи положения	стр. 3
2. Нормативни документи	стр. 3
3. История и статут на ОУ „Проф. П. Н. Райков“	стр. 4
4. Социално-икономическа и демографска среда	стр. 5
II. Анализ на факторите на вътрешната и външната среда:	стр. 5
1. SWOT анализ	стр. 8
III. Мисия и визия на училището	стр. 9
1. Мисия	стр. 9
2. Визия	стр. 10
IV. Водещи принципи и ценности за развитие на институцията.	стр. 11
V. Стратегически и оперативни цели на образователната система и на институцията	стр. 12
2. Стратегически цели	стр. 12
3. Оперативни цели	стр. 12
VI. Приоритетни области, определени в съответствие с насоките по чл. 263, ал. 4 от ЗПУО	стр. 14
VII. План за действие и финансиране на дейностите по изпълнение на приоритетите	стр. 15
VIII. Заключение	стр. 48

I. Въведение

1. Общи положения

Стратегията за развитие на ОУ „Проф. Пенчо Н. Райков“ гр. Трявна е важна част от системата за стратегическо планиране на устойчиво интегрирано развитие и се разработва в контекста на актуалното социално-икономическо състояние и в съответствие със стратегическата ориентация на регионалната политика и националните цели и приоритети при съобразяване с нормативна и институционална среда за нейното прилагане, наблюдение и оценка.

Разработката на стратегията предполага:

- съобразяване с новите цели и приоритети, както и с финансовите условия;
- постигане на по-добро съответствие и взаимодействие с плана за развитие;
- формулиране на цели и приоритети на развитието с ясни измерения и въздействие;
- ефективна координация и допълване на цели и приоритети за развитие;
- съответствие с условията и реда, включително сроковете за изготвяне, съгласуване, приемане, актуализиране и изпълнение на стратегията, съгласно нормативните изисквания;
- стратегическо наблюдение и оценка на постигнатите резултати, основани на система от индикатори и използване на данни от надеждни източници на информация;
- развитие на териториалното сътрудничество за осъществяване на съвместни дейности за постигане целите;
- включване на всички заинтересовани страни и партньори в плановия процес и осигуряване на публичност, прозрачност и информация при изпълнението на стратегията.

Обхват на документа – Стратегията за развитие на ОУ „Пенчо Н. Райков“ е средносрочен документ за стратегическо планиране на учебното заведение, който се разработва в съответствие с плана за развитие. С тази стратегия за развитие се определят целите и приоритетите за устойчиво интегрирано развитие, като се отчитат специфичните характеристики и потенциала на училищната среда.

Период на действие – Стратегията се разработва за 5-годишен период.

Стратегията за развитие на ОУ „Проф. Пенчо Н. Райков“ се изготвя и след обсъждане се приема.

2. Нормативни документи

Значими документи, с които стратегията е съобразена са:

- *Правна рамка на ЕС*
 1. Препоръка на Европейския парламент и Съвета от 12.02.2001 г. за европейско сътрудничество при оценяване качеството на училищното образование
 2. Препоръка на Европейския парламент и Съвета от 18.06.2009 г. за приемане на Европейска референтна рамка за осигуряване на качеството в професионалното образование и обучение

➤ *Национална правна рамка*

2.1. *При разработването на стратегия за развитието си институцията се съобразява с редица национални стратегически документи:*

- Национална програма за развитие „България 2030“;
- Стратегическа рамка за развитие на образованието, обучението и ученето в Република България (2021 – 2030);
- Стратегия за възпитателната работа в образователните институции (2019 – 2030 г.)
- Национална стратегия на Република България за равенство, приобщаване и участие на ромите (2021 – 2030);
- Национална стратегия за детето (2018 – 2030 г.);
- Национална програма за закрила на детето (2019 г.);
- Национална квалификационна рамка на Република България;
- Национални програми за развитие на образованието и др.

2.2. *Стратегията за развитие на училището се разработва в съответствие с изискванията на:*

- Закон за предучилищното и училищното образование;
- Закон за професионалното образование и обучение;
- Закона за закрила на детето;
- Закон за защита на личните данни;
- Закона за защита от дискриминация;
- Закон за семейните помощи за деца;
- Закон за здравословни и безопасни условия на труд;
- Държавни образователни стандарти и др.;
- Колективен трудов договор в системата на предучилищното и училищното образование;
- Механизъм за съвместна работа на институциите по обхващане, включване и предотвратяване на отпадането от образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст;
- Механизъм за противодействие на тормоза и насилието в институциите в системата на предучилищното и училищното образование и др.

3. История и статут на ОУ „Проф. Пенчо Н. Райков“ – гр. Трявна

През 1972 г. управниците на града вземат решение за строеж на ново училище. Три години по-късно на най-слънчевото и красиво място, високо над града, изниква сграда – модерна, просторна, светла – Основно училище „Проф. Пенчо Николов Райков“. Решено е и институцията да носи името на първия български професор по органична химия и един от основоположниците на химическата наука в България – тревненецът Пенчо Райков, ... (1864 – 1940). А рождения ден на учения – 6 декември, да бъде патронен празник на училището. Тържественото откриване на сградата е на 15.09.1975 г. Първата учебна година започва с 489 ученици, разпределени в 17 паралелки. Учителският колектив е от 31 души. Първият директор е Куна Бонева, а зам.-директор – Стоян Стоянов. За своята 48-годишна история

училището и неговите възпитаници са постигнали много успехи в многобройни участия в местни, регионални и национални състезания.

4. Социално-икономическа и демографска среда

Основно училище „Проф. Пенчо Н. Райков“ се намира в гр. Трявна, община Трявна, област Габрово. Община Трявна е разположена в Централна България, като територията ѝ, обхваща част от северните склонове на Централна Стара планина – от Предбалкана до билото на Тревненски дял от планината. Територията ѝ е 255,5 кв. км. Общината граничи с общините Габрово, Дряново, Велико Търново, Казанлък и Мъглиж (последните две в Южен Централен район за планиране). Община Трявна е част от област Габрово и съответно от Северния централен район от ниво 2. Територията ѝ съставлява 12,6 % от територията на Габровска област и 1,2 % от територията на Северния Централен район за планиране.

По данни на ГРАО към 15 юни 2023 г., в града живеят 8352 души по настоящ адрес и 9071 души по постоянен адрес, което го прави третото по големина населено място в областта. Преобладаващият процент от населението са от българския етнос, като над 80% от населението е съсредоточено в общинския център. Тенденцията за намаляването и застаряването на населението в община Трявна, както и в останалите общини на област Габрово е фактор, който има сериозно отражение не само върху икономиката и качеството на живот, но и върху потребността от специфични социални услуги, услуги в сферата на здравеопазването, отдиха и туризма, културата, административните услуги и обитаването.

Четири основни сектора осигуряват заетостта в общината – Преработваща промишленост, Търговия и услуги, Строителство, Хотелиерство и ресторантьорство. Нараства приносът и на сектор Транспорт, съобщения и пощи, като значение за заетостта има и сектор Здравеопазване и социална политика.

II. АНАЛИЗ НА ФАКТОРИТЕ НА ВЪТРЕШНАТА И ВЪНШНАТА СРЕДА

През последните години се полагат значителни усилия от държавата и Общината за разширяване обхвата на обучаемите в образователните институции в региона. Изграждането на хармонична и разнообразна образователна среда за осигуряване на равнопоставеност и достъп до качествено образование е основен приоритет. Утвърждаването на задължителната предучилищна подготовка, две години преди постъпването на обучаемите в училище, има силен образователен ефект, който носи дълготрайни ползи с оглед на социализацията и постиженията на всяко дете през целия период на обучение. Осъществен е интензивен процес на интегрирано обучение на обучаемите със специални образователни потребности (СОП).

Обществените очаквания за качествено образование обикновено се свързват с разбирането за устойчива образователна система, която осигурява знанията, необходими за пълноценното интегриране на учащия, бъдещият

млад човек в обществото. Интелигентният и приобщаващ растеж зависи от действията, предприемани в рамките на системата за **учене през целия живот**, насочени към развиване на ключови компетентности и постигане на определено качество на резултатите от обучението в съответствие с потребностите на детето. Това разбиране предопределя една по-съвременна концепция за съдържанието на предучилищното образование. Има нови за подобряване на качеството на образование чрез модернизирани на учебното съдържание и извеждане на съвременните ключови компетентности:

- компетентности в областта на българския език;
- умения за общуване;
- умения за учене;
- социални и граждански компетентности;
- културна осъзнатост и умения за изразяване чрез творчество;
- умения за здравословен начин на живот

Основно училище „Проф. Пенчо Николов Райков” има 48-годишна история. В него се обучават 72 ученици от 1 до 7. клас от 13 педагогически специалисти.

Предимство на училището е целодневната организация на обучение, в която са сформирани 3 полуинтернатни групи от 1 до 7. клас. Училището осигурява транспорт от отдалечени улици в град Трявна, обедно хранене и целодневно обучение на учениците. За постигане на целите си училището работи в партньорство с Училищно настоятелство, Обществен съвет, Ученически самоуправление, както и с органите на местната власт и неправителствени организации.

В училището е създадена добра система на организация на всички видове дейности, съгласуваност и отчетност на резултатите. Правилното планиране на образователната дейност, умелото ѝ осъществяване и контрол допринасят за усъвършенстване качеството на организацията, структурата и методиката на обучение в училище. Общият среден успех на училището за учебната 2022/2023 година е мн. добър 4,51. Педагогическите специалисти и учениците се включват активно в образователни, културни и социални инициативи, организирани на училищно, общинско, областно и национално ниво. Осъществяват се дейности, свързани както с образователната дейност, така и широк спектър от извънкласни и извънучилищни дейности.

Приоритет в дейността на училището е качествено обучение по всички учебни предмети и постигане на добри резултати на НВО в IV и VII клас, като резултатите са над средните за страната. През учебната 2021/22 г. училището зае престижното трето място по БЕЛ и второ по математика на НВО след 7. клас в областта.

В процеса на обучение особено внимание се отделя на стимулиране интереса на учениците към овладяване на книжовния български език, като основна предпоставка за успешно възприемане на учебното съдържание по всички учебни предмети. Наблюдава се тенденцията за нарастване качеството на подготовката на завършващите основно образование. Много висок е процентът на приетите в средни училища по първо желание. Голяма роля за качествена урочна работа има педагогическият екип на училището

– високо квалифицирани учители, прилагащи съвременни методи на обучение и възпитание в работата си.

Училището изпълнява проект“ Подкрепа за успех“ по НП „Наука и образование за интелигентен растеж“.

Наложеният се стил на екипност в работата и положителното отношение на училищното ръководство към училищния персонал, партньорството с родители и заинтересовани страни и институции са също фактори, които определят положителната характеристика на училището и добрия му имидж.

Ключовите компетентности, които учениците трябва да овладеят като комплекс от взаимосвързани знания, умения и нагласи, необходими за личностното им развитие и изграждането на активната им гражданска позиция намират своето място в изучаването на общообразователната подготовка /чл.77, ЗПУО/.

Образователната институция е изправена и пред друго предизвикателство - осигуряването на възможности за *приобщаващото образование* като неизменна част от правото на образование, като процес на осъзнаване, приемане и *подкрепа на индивидуалността на всяко дете* и на всеки ученик и на разнообразието от потребности на всички деца и ученици. В контекста на приобщаващото образование училището дава ясен знак за хуманизъм и толерантност /чл.3, ЗПУО/, тъй като в него се интегрират ученици със специални образователни потребности от 1 до 7. клас. Училището е от първите, започнали процес на интеграция на деца със СОП още през 2005 година.

Ярък пример за демократичния дух на образователната институция е *приобщаването на родителите* като активни участници в образователния процес и разгръщането на възможностите им за граждански контрол чрез участие в обществени съвети. В училището функционира Училищно настоятелство и Обществен съвет

Автономията на училището /чл.3, ЗПУО/ да разработва училищни учебни планове, учебни програми, както и да разпределя учебната програма в рамките на съответния етап, в зависимост от потребностите на учениците, е истинско предизвикателство.

Важен фактор за гаранция на качествено образование е непрекъснатото повишаване *квалификацията на педагогическите специалисти* и превръщането ѝ не само в право, но и в задължение /чл.219, ЗПУО/. Квалификацията и кариерното развитие на педагогическите специалисти се реализира чрез обучения по специализирани национални програми и повишаване на компетентностите на конкретния педагогически специалист. Очакванията са тези политики и мерки за кариерно развитие на педагогическите специалисти да *благоприятстват атестацията* им като оценка на съответствието на дейността им с постигнатите резултати. Гаранция за добро управление е и умението за управление на делегиран бюджет и осигуряване алтернативни източници на финансиране.

Таблица 1. SWOT анализ

Вътрешни фактори	Външни фактори
СИЛНИ СТРАНИ	ВЪЗМОЖНОСТИ
<ul style="list-style-type: none"> - Квалифициран педагогически персонал. - Поддържане на относително постоянен брой ученици в последните години, което осигурява и финансова стабилност на училището в условията на делегиран бюджет. - Учениците се обучават по доказали своята ефективност училищни учебни планове. - Добра успеваемост на учениците на външно оценяване, олимпиади, конкурси. - Привлекателна учебна среда – добре оборудвани кабинети. - Съвместна работа по проекти на учители и ученици. - Лятно училище за учениците от I клас. - Добри педагогически практики с педагози и специалисти за обучение на деца със СОП. 	<ul style="list-style-type: none"> - Предоставяне на качествено образование. - Включване на учителите в различни форми на квалификация. - Засилени мерки за контрол на отсъствията и успеха на учениците. - Обновяване на сградния фонд. - Обновяване на дейността на Училищното настоятелство. - Изграждане на ефективно ученическо самоуправление. - Провеждане на индивидуални консултации на ученици и родители. - Запазване на традициите на училището.
СЛАБИ СТРАНИ	ОПАСНОСТИ И РИСКОВЕ
<ul style="list-style-type: none"> - Недостатъчно добре оборудвани специализирани кабинети. - Недостатъчни компетентности по владеенето на чужди езици за изготвяне на проектната документация - Липса на по-добри условия за извънкласни дейности. - Липса на съвременна спортна база. - Незаинтересованост на част от родителите. 	<ul style="list-style-type: none"> - Недостиг на финансиране. - Намаляване на броя на учениците. - Намаляване на мотивацията за учене у учениците. - Недостатъчно познаване на нормативната уредба от страна на част от педагогическия персонал.

Таблица 2. Резултати от учебната работа, сравнени с минали години в V – VII клас

Учебна година / оценки	Слаби	Средни	Добри	Много добри	Отлични	Среден успех
2020 / 2021	5 1,2 %	97 23,5 %	98 23,9 %	83 20,1 %	129 31,3 %	4,57
2021/2022	0	46 15,9%	63 21,7%	65 22,4%	116 40%	4,87
2022/2023	0	102 15,9%	79 21,7%	71 22,4%	106 40%	4,51

Осигуряване на по-голяма практическа приложимост на обучението и ориентирането му към конкретни резултати

Национални програми и проекти:

- НП „Училището – територия на учениците“
- НП „За по-пълно обхващане на учениците в задължителната училищна възраст”
- НП „Училищен плод и мляко“ за децата от начален етап
- НП „Без свободен час“
- НП „Равен достъп до училищно образование в условията на кризи“
- НП „Заедно в изкуствата и спорта“
- НП „Подкрепа за успех“- дейност „Кариерно ориентиране

Занимания по интереси - “Приказен свят“, „Работилница – творилница”, „Фолклорна магия“, „Малки изследователи“.

III. МИСИЯ И ВИЗИЯ НА УЧИЛИЩЕТО

МИСИЯ

1. ОУ “Проф. П. Н. Райков” чрез постоянната си работа създава гаранции, че учениците, обучавани в училището, като част от съвременното демократично общество, придобиват нагласата, знанията и уменията, които са им необходими, за да учат цял живот, да се трудят и проявяват високо гражданско съзнание.

2. Прилагане на механизма за съвместна работа на институциите по обхващане и задържане в образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст.

3. Поддържане на високо качество и ефективност на цялостния образователен процес в съответствие с изискванията на ЗПУО, както и на всички поднормативни актове, за да отговорим на предизвикателствата на времето, в което живеем.

4. Придобиване на знания при изучаване на информационните технологии и тяхното практическо приложение в целия образователен процес.

5. Изграждане на стабилни партньорства и на взаимоотношения на толерантност и разбирателство.

6. Да изградим личности, възпитани в дух на родолюбие и патриотизъм, с модерно виждане за света и с висока степен на конкурентоспособност.

7. Развиване и поддържане на физическата дееспособност и подготовка за активен и здравословен начин на живот.

ВИЗИЯ

1. ОУ „Проф. П. Н. Райков” ще запази своя облик и традиции. То ще се развива като училище с два етапа на основна образователна степен:

- начален етап: 1. – 4. клас;

- прогимназиален етап: съгласно новата образователна структура от 2017 г. – 5. – 7. клас.

2. Постигането на качествен образователен процес ще бъде реализирано с помощта на висококвалифицирани педагози, които имат съвременно мислене и могат успешно да приложат стандартите на новия ЗПУО.

3. С автономията, която ни позволява новият ЗПУО, ние ще разработим съвременни програми за факултативни и избираеми форми за придобиване на компетентности в съответствие с потребностите и интересите на учениците.

4. Ще приложим различните форми на обучение, заложи в новия ЗПУО, с цел да отговорим на потребностите и да дадем достъп до образование, както и за да предотвратим преждевременно отпадане и ранно напускане на училище.

5. Ще продължим да изграждаме и модернизираме учебната и спортната база за постигане на заложените в нашата мисия приоритети – съвременни класни стаи и STEM кабинети.

6. С цел да отговорим на изискванията за създаване на приобщаващо и подкрепящо образование, ще осигурим екип от висококвалифицирани специалисти: психолог, ресурсен учител, логопед, екип за СОП към РЦПППО, който ще осъществи допълнителна подкрепа на ученици, имащи необходимост от приобщаване и социализация.

7. Ще изработим и ще се ръководим от Етичен кодекс на училищната общност, в създаването на който участват ПС, Общественият съвет и ученическото самоуправление.

8. Ще продължим да осъществяваме целодневна организация на учебния процес като инструмент за превенция на отпадане от училище, за осигуряване на специализирана помощ при подготовката, за развиване на таланти и удовлетворяване на потребности и интереси.

9. Ще продължим да работим по програми на Европейския съюз, като създадем цялостна организация, в която ще бъдат включени ученици и техните семейства, педагози, представители на Обществения съвет и на местните общности.

10. В следващия 5-годишен период ще продължим да изграждаме навици за здравословен начин на живот, като запазим целодневната медицинска грижа, както и форми на предходни проекти, както и ще се включим в нови такива.

11. Ще продължим да обогатяваме книжното богатство на нашата библиотека, за да я превърнем в любимо място за отдих и творчество.

12. За да възпитаваме и изграждаме дух на родолюбие, ще задълбочим и разширим инициативите, свързани с миналото и традициите на Трявна и на родината ни.

IV. ВОДЕЩИ ПРИНЦИПИ И ЦЕННОСТИ ЗА РАЗВИТИЕ НА ИНСТИТУЦИИТЕ

1. Поддържане на високо качество и ефективност в процеса на училищното образование съобразно индивидуалните способности и потребности на учениците чрез привеждане на дейността на училището в съответствие с разпоредбите на ЗПУО и ДОС:

1.1. Планиране, организация и контрол на дейността на училището.

1.2. Осъществяване на привлекателен и мотивиращ процес на образование, възпитание и социализация.

1.3. Осъществяване на обучение по учебни планове за профили и професии съобразно потребностите и интересите на учениците и възможностите на училищната институция.

2. Изграждане и поддържане на училищна организационна култура чрез институционални политики в подкрепа на гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование:

2.1. Възпитание в патриотизъм и национално самосъзнание.

2.2. Единство в многообразието на училищния живот.

2.3. Утвърждаване на ученическото самоуправление.

2.4. Екологична култура и навици за здравословен начин на живот.

2.5. Превенция на агресията и негативните прояви сред учениците.

2.6. Подкрепа на личностното развитие на учениците.

3. Училището – желано място за обучение, изява и подкрепа за личностното развитие на учениците:

3.1. Извънкласни и извънучилищни форми.

3.2. Създаване и поддържане на благоприятна среда за обучение и развитие.

3.3. Обновяване и обогатяване на материалната база.

4. Повишаване на професионалната компетентност и квалификация на педагогическите кадри:

1.4. Квалификация на педагогическите кадри.

5. Взаимодействия с родители, институции и структури, работещи в областта на образованието и младежта:

5.1. Взаимодействие с родителите.

5.2. Взаимодействие с институции.

5.3. Присъствие на училището в общественото пространство.

V. СТРАТЕГИЧЕСКИ ЦЕЛИ НА ОБРАЗОВАТЕЛНАТА СИСТЕМА И СПЕЦИФИЧНИ ЗА ИНСТИТУЦИЯТА ЦЕЛИ

1. Стратегически цели на образователната система

Националната програма за развитие България 2030 определя следните приоритети пред образователната система:

1. Осигуряване на правото на качествено образование за всички и превенция на отпадането от образователната система. Устойчиво прилагане на политики за улесняване на достъпа на децата и учениците до образование, за подкрепа и за повишаване на мотивацията им за учене. Инвестициите в материалната база ще са от съществено значение за превръщането на образователните институции в привлекателна среда и за подобряване на образователните резултати и резултатите от обучението.

2. Прилагане на политики, насочени към повишаване на социалния статус на учителската професия и на нейната привлекателност. Повишаване квалификацията на педагогическите специалисти.

3. Повишаване качеството на образователната система. Базисна политика в предучилищното и училищното образование е компетентностният подход, свързан със смяна на отправната точка в обучението от преподаване на знания към овладяване на ключовите компетентности.

Стратегическата рамка за развитие на образованието, обучението и ученето в Република България (2021 – 2030) определя, че в периода от 2021 година до 2030 година българската образователна система е призвана да подготви за личностна и професионална реализация поколението от деца и ученици, които ще навлизат в активна трудова възраст в следващите поне пет десетилетия.

2. Специфични цели на ОУ „Проф. П. Н. Райков“ – гр. Трявна

Главната цел на ОУ „Проф. П. Н. Райков“ – гр. Трявна е поддържането на високо качество и ефективност на учебно-възпитателния процес в съответствие с изискванията на ДОС и стратегията на МОН за развитие на образованието за отваряне на европейското образование към света. Също така, училището да осигурява на всеки ученик, интелектуално, емоционално, социално, духовно-нравствено и физическо развитие и подкрепа в съответствие с възрастта, потребностите, способностите и интересите му.

В Таблица 3 са представени *стратегическите цели (приоритетните области)* и *оперативните цели (очакваните резултати)* на ОУ „Проф. П. Н. Райков“.

Таблица 3. Стратегически и оперативни цели

Стратегически цели (приоритетни области)	Оперативни цели (очаквани резултати)
I. Повишаване на качеството и ефективността на образователния процес чрез личностно-ориентирания подход и стимулиране на развитието, творческите заложби и потенциала на всеки ученик. Създаване на подходяща среда, осигуряваща модерно образование и увереност за бъдещето.	1. Планиране, организация и контрол на дейността на училището
	2. Повишаване на качеството и ефективността на училищното образование и възпитание
	3. Осъществяване на обучение по учебни планове съобразно потребностите и интересите на учениците и възможностите на училищната институция
	4. Усъвършенстване системата за квалификация и перманентно обучение

<i>II. Патриотично възпитание, формиране на национално самосъзнание и общочовешки ценности на учениците</i>	1. Възпитаване на любов у децата към тяхното семейство, дом, училище, роден град, към България и вяност към родовите корени и традиции чрез: театралното изкуство, клубни дейности, чествания, посещения на исторически паметници и местности, изучаване на литературни произведения с патриотична тематика.
	2. Развитие на интереса към българските народно творчество и занаяти.
	3. Развитие на чувство за гордост от постиженията на българския народ и родната страна.
	4. Формирането на толерантност, чувство за уважение към другите народи, към техните традиции.
<i>III. Осигуряване на условия за физическа активност и участие в спортни дейности и развитие на уменията, талантите и способностите на учениците в областта на изкуствата, науките и технологиите</i>	1. Стимулиране на интереса и търсенето на занимания с физически упражнения, спорт и спортно-туристическа дейност.
	2. Развитие на извънкласните и извънучилищните форми
	3. Обновяване и обогатяване на материалната база
<i>IV. Гражданско, здравно, екологично и интеркултурно образование</i>	1. Формиране на гражданско съзнание и добродетели; придобиване на знания за устройството на демократичното общество, за правата и задълженията на гражданите; формиране на умения за отговорно гражданско поведение.
	2. Развитие на умения за създаване или поддържане на здравословен начин на живот.
	3. Формиране на екологична култура, екологично съзнание и екологично поведение чрез дейности за защита и опазване на околната среда и разумно управление и използване на природните ресурси.
	4. Формиране на позитивно отношение към разнообразието във всички области на човешкия живот, както и нагласи за конструктивни взаимодействия в интеркултурна среда.
<i>V. Съвместна работа с институциите и другите заинтересовани страни по обхващане и включване в системата на училищното образование на ученици в училищна възраст</i>	1. Разработване и изпълнение на комплекс от ефективни мерки и дейности за обхващане и задържане на учениците в училище.
	2. Целенасочена учебно-възпитателната работа и личностна подкрепа на всеки ученик.
	3. Взаимодействие с родители, институции и общността
<i>VI. Предоставяне на равни възможности за обучение и/или възпитание</i>	1. Пълноценна социализация на ученици със специални образователни потребности, ученици с физически и ментални увреждания и ученици от етническите малцинства.
	2. Гарантиране на равен достъп до качествено

	<p>образование за учениците със специални образователни потребности, ученици с физически и ментални увреждания и ученици от етническите малцинства.</p> <p>3. Утвърждаване на интеркултурно и подкрепящо образование като неотменна част от процеса на модернизация на българската образователна система.</p> <p>4. Съхраняване и развиване на културната идентичност на учениците от етническите малцинства.</p>
<i>VII. Приобщаване на учениците</i>	<p>1. Осигуряване в училището на подкрепа за равен достъп до качествено образование и за развитие на потенциала на всеки ученик с цел неговата личностна, професионална и гражданска реализация в обществото.</p>
<i>VIII. Противодействие на тормоза и насилието</i>	<p>1. Формиране и утвърждаване на позитивна учебна среда в училището чрез изграждане на ценности, правила и процедури, предотвратяващи насилието и тормоза.</p> <p>2. Противодействие на тормоза, като се работи за формирането у децата на нагласи и социални умения като емпатия, толерантност и уважение към различията, решаване на конфликти.</p>
<i>IX. Превенция на риск от ранно отпадане от системата на училищното образование</i>	<p>1. Създаване на подкрепяща среда за учениците в училище.</p> <p>2. Изграждане на мотивация у подрастващите за ежедневно посещение в училище и участие в живота на училищната общност.</p> <p>3. Намаляване на броя неизвинени и извинени отсъствия.</p> <p>4. Ефективна работа с родителите.</p> <p>5. Повишаване успеха на застрашените ученици.</p>

VI. ПРИОРИТЕТНИ ОБЛАСТИ

Приоритетните области са определени в съответствие с насоките по чл. 263, ал. 4 от ЗПУО и се припокриват със стратегическите цели на Стратегията:

- *Приоритетно направление I.* Повишаване на качеството и ефективността на училищното образование и възпитание
- *Приоритетно направление II.* Патриотично възпитание, формиране на национално самосъзнание и общочовешки ценности на учениците
- *Приоритетно направление III.* Осигуряване на условия за насърчаване на здравословен начин на живот, физическа активност и занимания със спорт
- *Приоритетно направление IV.* Гражданско, здравно, екологично и интеркултурно образование
- *Приоритетно направление V.* Взаимодействие с институциите по обхващане и включване в системата на училищното образование на

необхванати и/или отпаднали ученици, превенция и предотвратяване на отпадането на ученици в риск

- *Приоритетно направление VI.* Предоставяне на равни възможности за обучение и/или възпитание
- *Приоритетно направление VII.* Приобщаване на учениците
- *Приоритетно направление VIII.* Противодействие на тормоза и насилието, включително чрез привличането на родителите като активен партньор на педагогическите специалисти, образователните медиатори и на социалните работници.
- *Приоритетно направление IX.* Приобщаване и образователна интеграция на ученици от уязвими групи, застрашени от отпадане или чийто достъп до образование е поставен в повишен риск, поради ниското образователно ниво на родителите/настойниците им и свързаните с това неблагоприятна позиция на пазара на труда и риск от социално изключване

VII. ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ И ФИНАНСИРАНЕ

Финансовите ресурси ще бъдат насочени към постигане на целите на училищната образователната политика. През петгодишния период по изпълнение на стратегията ще разчитаме на поетапното увеличение на средствата за образование.

Извън единните разходни стандарти можем да разчитаме на средства за:

- учебници и учебни помагала;
- капиталови разходи, спорт;
- средствата по национални програми за развитие на образованието;
- всички други целеви средства, за които има отделно регламентиран ред и условия за разпределение.

Средствата за СБКО и квалификация на учителите са включени в единните разходни стандарти.

Ще разчитаме и на приход на училището от дарения. Приходите на училището от дарения ще се разходват за подобряване на материалната база и за подпомагане на ученици от социално слаби семейства. Увеличение на приходите ни ще се реализира и от кандидатстването ни по различни проекти и национални програми. Заплащането на труда на учителите и служителите в училището ще се извършва съгласно вътрешните правила за работна заплата.

Нашите усилия ще бъдат насочени към:

- Подобряване на механизмите за контрол, отчетност и отговорност при управлението на финансовите ресурси на ниво училище;
- Подобряване на индивидуалния напредък на учениците по отношение на техните образователни резултати;
- Повишаване на капацитета ни за оползотворяване на средства от Европейския съюз. Ефективно и прозрачно използване на средствата по национални и европейски програми, което означава усвояване на ресурсите по предназначение;
- Създаване на условия за повишаване притока на публични и частни

средства към училището. Осигуряване на условия за родителско и гражданско участие в управленската и финансовата дейност на училището;

- Насърчаване осигуряването на допълнителен финансов ресурс в училището чрез съвместни дейности с Обществения съвет;
- Училището оперативно ще управлява ресурсите си въз основа на тази 5-годишна стратегия за развитие (с права, делегирани му от общината в областта на бюджета, човешките ресурси и разпореждането с МТБ), и ще извършва вътрешна оценка на приноса на всеки учител и на резултатите, постигнати от учениците.

В таблица 4 е представен планът за действие за всяка от приоритетните области и оперативни цели, предвидените дейности, източниците на финансиране, срокът на изпълнение и изпълнителите.

Таблица 4. План за действие и финансиране

Приоритетни направления	Дейности	Срок	Изпълнител/и	Финансиране
<i>I. Повишаване на качеството и ефективността на образователния процес</i>				
1.1. Планиране, организация и контрол на дейността на училището	<p>1.1.1. Изготвяне и актуализация на основните училищни документи в съответствие със ЗПУО и ДОС:</p> <ul style="list-style-type: none"> - планове, правилници, училищни учебни планове; - годишна програма за ЦОУД; - мерки за подобряване на учебните резултати, програма за превенция на отпадането; <p>1.1.2. Изграждане на постоянни училищни комисии за планиране и организация на основните направления в дейността на училището;</p> <p>1.1.3. Кадрова осигуреност на общообразователната и профилираната подготовка;</p> <p>1.1.4. Поддържане на оптимален за пълноценното осъществяване на дейността на училището състав на непедагогическия персонал;</p> <p>1.1.5. Разработване на система от критерии и показатели за оценка на дейността на учителите и служителите в училището, обвързана с резултатите и постиженията;</p>	ежегодно	директор, учители	училищен бюджет

	<p>1.1.6. Осъществяване на училищния и държавен план-прием;</p> <p>1.1.7. Осъществяване на ефективен контрол на директора и ЗДУД, съобразно целите на стратегията и на дейностите в процеса на училищното образование и своевременно предприемане на действия за тяхното подобряване;</p> <p>1.1.8. Изграждане на училищна система за качество:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Разработване на общи и специфични училищни стандарти за качество, свързани с управлението на институцията, повишаване на квалификацията на педагогическите специалисти, система за контрол на качеството, подобряване на училищната среда, възпитание на учениците и училищно партньорство. 			
<p>1.2. Повишаване на качеството и ефективността на училищното образование и възпитание</p>	<p>1.2.1. Поетапно въвеждане на учебни планове, организация и провеждане на процеса на образование в съответствие със ЗПУО;</p> <p>1.2.2. Използване на съвременни образователни технологии и форми на педагогическо взаимодействие за мотивиране на учениците и прилагане на усвоените знания в практиката;</p> <p>1.2.3. Издигане качеството на обучение по всеки учебен предмет и съществено повишаване нивото на</p>	<p>постоянно</p>	<p>директор, учители</p>	<p>училищен бюджет, изпълнение на проекти, целеве средства от МОН</p>

познавателните умения, адаптирани към различни форми и начини за практическо прилагане на учебното съдържание и овладяване на компетентности;

1.2.4. Подкрепа за личностното развитие на учениците, превенция на обучителните трудности и ранно оценяване на риска – ранно идентифициране на учениците в риск чрез проучване и оценка на потребностите и интересите им, откриване и предотвратяване на причините, които биха довели до отпадане от училище;

1.2.5. Осъществяване във всеки етап от процеса на училищното образование на ефективна обратна връзка за постигнатите резултати, за отношението на учениците към формите и методите на преподаване, за техните нагласи и мотивация;

1.2.6. Осъществяване на допълнителна работа с учениците. Откриване на заложите на всяко дете и насочване на развитието му в област, в която то ще изяви най-добре своя потенциал. Развиване и подобряване на индивидуалната и диференцирана работа с учениците;

1.2.7. Издигане равнището на функционалната грамотност (четивна, математическа, по природни науки) за по-висока успеваемост;

	<p>1.2.8. Повишаване качеството и ефективността на въздействие върху подрастващите;</p> <p>1.2.9. Реализация на гражданското образование;</p> <p>1.2.10. Изнасяне на уроци в културни институции, свързани с културно-историческото наследство;</p> <p>1.2.11. Реализиране на здравно образование, изграждане на навици за здравословен начин на живот;</p> <p>1.2.12. Реализиране на системна и целенасочена рекламна стратегия за привличане и задържане на ученици.</p> <p>1.2.13. Прилагане на подходи, основани на демократични принципи и развити образователни модели, свързани с повишаване успеваемостта на учениците в обучението;</p> <p>1.2.14. Поставяне на ученика в активна позиция по отношение на усвояването на нови знания и практическа приложимост на преподавания материал;</p> <p>1.2.15. Използване на иновативни педагогични методи и форми за предаване, преподаване и научаване на учебни знания.</p>			
<p>1.3. Осъществяване на обучение по учебни планове съобразно потребностите и</p>	<p>1.3.1. Изготвяне на предложение за държавен план-прием за учебната година съгласно Рамков учебен план за общо образование за основната степен на образование;</p> <p>1.3.2. Научно осигуряване на учебната подготовка с учебна</p>		<p>директор, учители</p>	<p>училищен бюджет</p>

<p>интересите на учениците и възможностите на училищната институция</p>	<p>документация, нови учебници и помагала; 1.3.3. Разработване на критерии и показатели за оценяване качеството на образованието.</p>			
<p>1.4. Усъвършенстване системата за квалификация и перманентно обучение</p>	<p>1.4.1. Изграждане на професионалния профил на педагогическите специалисти като съвкупност от знания, умения и отношения съгласно Наредба № 15 от 22.07.2019 г. за статута и професионалното развитие на учителите, директорите и другите педагогически специалисти. 1.4.2. Усъвършенстване на създадената система за квалификация, повишаване личната квалификация от всеки учител или възпитател. Провеждане на въвеждаща, поддържаща и надграждаща квалификация на педагогическата колегия. 1.4.3. Използване на разнообразни форми на квалификационна работа. 1.4.4. Създаване на възможност за повишаване на постигнатата професионално-квалификационна степен за всеки член на педагогическата колегия. 1.4.5. Обвързване на постигната професионално-квалификационна степен с допълнителното материално</p>	<p>ежегодно</p>	<p>директор, учители</p>	<p>училищен бюджет, изпълнение на проекти, целеве средства от МОН</p>

	<p>стимулиране, предвидено във вътрешните правила за работна заплата.</p> <p>1.4.6. Повишаване ефективността на педагогическия контрол. Повишаване на изискванията към работата на учителя чрез засилване на вътрешно-училищната контролна дейност.</p> <p>1.4.7. Създаване на условия за повишаване реалните резултати от обучението.</p> <p>1.4.8. Квалификация на учителите по въвеждането на нови учебни програми.</p> <p>1.4.9. Усъвършенстване на уменията на учителите за работа с приложни компютърни програми и изготвяне на продукти, предполагащи интегрирането на отделни предметни области и междупредметни връзки чрез интерактивни методи на преподаване и информационните технологии.</p> <p>1.4.10. Изработка на тематични годишни планове, програми за ИУЧ, план на МО по културно-образователни области, план за провеждане часа на класа.</p> <p>1.4.11. Обмен на информация и съобщения чрез e-mail.</p> <p>1.4.12. Участие във форми за квалификация организирани на регионални ниво.</p>			
--	---	--	--	--

	<p>1.4.13. Квалификация на учителите за работа с деца и ученици в риск от отпадане.</p> <p>1.4.14. Създаване и използване на електронни документи от задължителната училищна документация.</p> <p>1.4.15. Разширяване и усъвършенстване на моделите и формите за контрол, чрез разработване на актуализирани оценъчни карти.</p> <p>1.4.16. Усъвършенстване на условията и реда за провеждане на вътрешното оценяване, в това число квалификация на учителите за прилагане на нови форми за оценяване на знанията и уменията на учениците.</p> <p>1.4.17. Контрол върху организацията, провеждането и резултатите при провеждане външно и вътрешно оценяване.</p> <p>1.4.18. Създаване на условия за квалификация на учителите за използване на различни форми и начини за практическо прилагане на учебното съдържание.</p>			
<i>II. Патриотично възпитание, формиране на национално самосъзнание и общочовешки ценности на учениците</i>				
<p>2.1. Възпитаване на любов у децата към тяхното семейство, дом, училище, роден град,</p>	<p>2.1.1. Насоченост на обучението към формиране и усвояване на умения за разбиране и отговорно поведение в обществото, подпомагане процеса на личностно развитие и себепознание в контекста на взаимодействие с другите</p>	<p>ежегодно</p>	<p>директор, учители</p>	<p>училищен бюджет, изпълнение на проекти, цели средства от</p>

<p>към България и вярност към родните корени и традиции</p>	<p>хора.</p> <p>2.1.2. Целенасочена работа по класове, съобразена с възрастта на учениците и особеностите в тяхното развитие и интереси.</p> <p>2.1.3. Реализиране на дейности за повишаване информираността на учениците по въпроси като:</p> <ul style="list-style-type: none"> - функциите на институции и управленски структури (<i>съд, полиция, общинска/областна администрация и др.</i>); - правата на човека, дискриминацията, равнопоставеността на половете. <p>2.1.4. Участие в организацията и провеждането на училищни дейности и кампании, свързани с исторически събития или обществено значими инициативи. Участие в кампании по актуални теми, свързани с политиките на ЕС.</p>			<p>МОН</p>
<p>2.2. Развитие на интереса към българските народно творчество и занаяти</p>	<p>2.2.1. Запознаване с произведения от българското народно творчество, пословици, поговорки, гатанки и др.</p> <p>2.2.2. Провеждане на театрализираны игри с любими герои от български народни приказки.</p> <p>2.2.3. Включване на народни игри в часовете по ФВС и организиран отдих и спорт.</p> <p>2.2.4. Запознаване с българския народен фолклор и традиции. Представяне и заучаване на народни песни и</p>	<p>ежегодно</p>	<p>директор, учители</p>	<p>училищен бюджет, изпълнение на проекти, цели средства от МОН</p>

	<p>танци.</p> <p>2.2.5. Запознаване с българската народна носия.</p> <p>2.2.6. Организиране и пресъздаване на български празници и обичаи.</p> <p>2.2.7. Посещение на музеи и запознаване с Тревненската школа по зографство, резбарство и строителство.</p>			
<p>2.3. Развитие на чувство за гордост от постиженията на българския народ и родната страна</p>	<p>2.3.1. Запознаване с постиженията на важни български личности от миналото и съвременето, които са прославили страната ни. Представяне на мултимедийни презентации, видеофилми и текстове по темата.</p> <p>2.3.2. Работа по проект и прилагане на изследователски подход при проучването на живота и постиженията на знаменити българи.</p>	<p>ежегодно</p>	<p>директор, учители</p>	<p>училищен бюджет, изпълнение на проекти, целеви средства от МОН</p>
<p>2.4. Формирането на толерантност, чувство за уважение към другите народи, към техните традиции</p>	<p>2.4.1. Запознаване с културата, традициите и обичаите на други народи и отчитане на приликите и разликите с българските традиции и обичаи.</p> <p>2.4.2. Работа по проект и прилагане на изследователски подход при проучването на традициите и обичаите на други народи.</p> <p>2.4.3. Запознаване с универсалните човешките права и правата на детето като гарантирани лични свободи и отговорността да се зачитат правата на другите хора.</p>	<p>ежегодно</p>	<p>директор, учители</p>	<p>училищен бюджет, изпълнение на проекти, целеви средства от МОН</p>

	2.4.4. Провеждане на интерактивна дискусия за толерантността и дискриминацията.			
III. Осигуряване на условия за физическа активност и участие в спортни дейности и развитие на уменията, талантите и способностите на учениците в областта на изкуствата, науките и технологиите				
3.1. Стимулиране на интереса и търсенето на занимания с физически упражнения, спорт и спортно-туристическа дейност	<p>3.1.1. Приемане и изпълнение на ежегодна програма за организиране на ученическия отдих и извънкласни дейност.</p> <p>3.1.2. Предоставяне на свободен достъп на училищната база за провеждане на различни видове спортна дейност.</p> <p>3.1.3. Организиране на спортни състезания между класовете и учебните заведения в общината и областта.</p> <p>3.1.4. Разработване на училищни проекти за подпомагане на физическото възпитание и спорта.</p> <p>3.1.5. Повишаване на социалните умения на учениците чрез подпомагане на физическото, социалното и личностното им развитие.</p> <p>3.1.6. Изпълнение на дейностите по Националния календар за извънучилищни дейности и Националния спортен календар на МОН.</p> <p>3.1.7. Организиране на спортни празници и туристически походи.</p>	ежегодно	директор, учители, класни ръководители	училищен бюджет, изпълнение на проекти, целеви средства от МОН

<p>3.2. Развитие на извънкласните и извънучилищните форми</p>	<p>3.2.1. Приемане и изпълнение на ежегодна програма за извънкласни и извънучилищни дейности, които спомагат за по-добрата организация на свободното време и са насочени към развитие на творческия потенциал на учениците.</p> <p>3.2.2. Организиране, поощряване и своевременно информиране за участие в детски и младежки конкурси от регионален, национален и международен характер.</p> <p>3.2.3. Участие на училищни формации и индивидуални участници в различни изяви.</p> <p>3.2.4. Съвместна работа с НПО, които включват в дейността си работа с подрастващи.</p> <p>3.2.5. Участие в културните празници на районно и градско ниво.</p> <p>3.2.6. Развиване дейността на клубовете по интереси. Специално внимание към заниманията със спорт и изкуства.</p> <p>3.2.7. Осъществяване на съдържателна учебно-възпитателна работа, свързана с училищни и извънучилищни мероприятия и дейности:</p> <ul style="list-style-type: none"> - състезания, екскурзии учебна цел, участие в олимпиади, изложби, спортни форуми; 	<p>ежегодно</p>	<p>учители</p>	<p>училищен бюджет, изпълнение на проекти, целеви средства от МОН</p>
--	--	-----------------	----------------	---

	<p>- отбелязване на тържествени събития и ритуали от националния и религиозния календар;</p> <p>- подчертаване на националната и училищна символика – знаме, химн;</p> <p>- участие в обявени регионални и национални конкурси и състезания.</p> <p>3.2.8. Оптимизиране на работата на ученическия училищен съвет.</p> <p>3.2.9. Активно съдействие и подпомагане на инициативите на учениците от педагогическия състав.</p> <p>3.2.10. Избор на иновативни и съдържателни форми за представяне на резултатите от работата с децата пред родителите.</p> <p>3.2.11. Осигуряване на възможности за развитие на интересите и способностите на учениците чрез обучение извън задължителното учебно време и ангажиране на свободното им време.</p> <p>3.2.12. Организиране и провеждане на представителни изяви от клубовете за занимания по интереси.</p>			
<p>3.3. Обновяване и обогатяване на материалната база</p>	<p>3.3.1. Подобряване на външната среда:</p> <p>- Подобряване състоянието на външната среда. Планиране, реализация, поддръжка;</p>	<p>ежегодно</p>	<p>директор, учители</p>	<p>училищен бюджет, изпълнение на проекти,</p>

	<ul style="list-style-type: none"> - Оформяне на училищния двор и задучилищните площи; - Подобряване на условията за ученически спорт и нормалното провеждане на учебните часове по физическо възпитание и спорт; - Поддръжка на местата за почивка. <p>3.3.2. Подобряване на вътрешната среда:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Дългосрочно планиране на дейности за подобряване на работната среда – класни стаи, кабинети, коридори, фойета. - Поддържане облика на кабинетите и класните стаи в училището. Всеки учител с помощта на училищното ръководство, реализира дейности за поддържане на интериора на работната среда. - Поддържане на постигнатото високо ниво на технологично развитие. Стремехът е предоставяне на учителите на модерна и достъпна техника за осъществяване на интерактивно обучение. <p>3.3.3. Поддържане на модерна ИКТ среда и въвеждане на иновативни технологии в образованието, реализирано в училището.</p> <p>3.3.4. Обновяване на скоростта на интернет свързаност.</p> <p>3.3.5. Активно участие в електронната свързаност на</p>			<p>целеви средства от МОН, дарения</p>
--	--	--	--	---

	<p>българските училища.</p> <p>3.3.6. Изграждане на STEM център в училище.</p> <p>3.3.7. Обособяване и изграждане на вътрешна и външна площадка по БДП.</p>			
<i>IV. Гражданско, здравно, екологично и интеркултурно образование</i>				
<p>4.1. Формиране на гражданско съзнание и добродетели; придобиване на знания за устройството на демократичното общество, за правата и задълженията на гражданите; формиране на умения за отговорно гражданско поведение</p>	<p>4.1.4. Формиране на социални умения у учениците за осъществяване на взаимодействие по уважителен и конструктивен начин със семейството, съучениците и учителите, приятелския кръг и общността.</p> <p>4.1.5. Отбелязване на Деня на Европа с осъществяване на Ден на ученическото самоуправление.</p> <p>4.1.6. Участие в инициативи, свързани с международни дати, като: Световен ден на Земята (22 март), Международен ден на детската книга (2 април), Световен ден без тютюнопушене (31 май), Международен ден на толерантността (16 ноември), Международният ден на ромите и др.</p> <p>4.1.7. Осъществяване на обучение по БДП.</p> <p>4.1.8. Провеждане на обучение за защита при бедствия и оказване на първа долекарска помощ от учениците.</p> <p>4.1.9. Провеждане на беседи, дискусии и ролеви игри на здравна, екологична, интеркултурна и гражданска</p>	ежегодно	учители, класни ръководители	училищен бюджет, изпълнение на проекти, целеве средства от МОН

	<p>тематика.</p> <p>4.1.10. Провеждане на благотворителни акции – базари и инициативи.</p>			
<p>4.2. Развитие на умения за създаване или поддържане на здравословен начин на живот</p>	<p>4.1.1. Целенасочена работа, насочена към комплексно здравно образование чрез интерактивни дейности и занимания в часовете на класа, посветени на превенцията на тютюнопушенето, наркоманиите и злоупотребата с алкохол, активна спортна и туристическа дейност.</p> <p>4.1.2. Възпитаване на устойчиви навици и умения за здравословно хранене. Прилагане на европейска схема и национално участие за предоставяне на плодове и зеленчуци.</p> <p>4.1.3. Изграждане на навици за здравословен начин на живот в детска възраст и по време на ранното полово съзряване.</p> <p>4.1.4. Участие в Световния ден без тютюнопушене на 31 май и други подобни международни инициативи.</p>	<p>ежегодно</p>	<p>учители, класни ръководители</p>	<p>училищен бюджет, изпълнение на проекти, цели средства от МОН</p>
<p>4.3. Формиране на екологична култура, екологично съзнание и екологично поведение</p>	<p>4.3.1. Разглеждане на теми, свързани със сезоните и съпътстващите ги промени в живата и неживата природа. Провеждане на дискусия какво е влиянието на човешката дейност върху природата. Осъществяване на наблюдение</p>	<p>ежегодно</p>	<p>учители, класни ръководители</p>	<p>училищен бюджет, изпълнение на проекти, цели средства от</p>

<p>чрез дейности за защита и опазване на околната среда и разумно управление и използване на природните ресурси</p>	<p>на времето, температурата, животни и растения.</p> <p>4.3.2. Запознаване с алтернативни начини за превенция и лечение на болести. Запознаване с различни видове билки и тяхното приложение във фитотерапията и/или кулинарията.</p> <p>4.3.3. Дейности по опазване на чистотата на природата и разумно усвояване и използване на природните ресурси.</p> <p>4.3.4. Изработване на къщички и хранилки за птици и позиционирането им на подходящи места.</p> <p>4.3.5. Запознаване с начините на рециклиране на различни материали и изработка на предмети от рециклирани материали.</p> <p>4.3.6. Отбелязване на международни инициативи като Деня на водата, Деня на гората, Деня на Земята, Часът на Земята.</p> <p>4.3.7. Почистване на училищния двор и пространствата около училището.</p> <p>4.3.8. Ограничаване на използването на съдове и прибори за еднократна употреба.</p> <p>4.3.9. Осъществяване на работа по проект.</p>			<p>МОН</p>
<p>4.4. Формиране на позитивно отношение</p>	<p>4.4.1. Дейности, свързани с промяна на нагласите и изграждане на по-добра културна осъзнатост и уважение</p>	<p>ежегодно</p>	<p>учители, класни</p>	<p>училищен бюджет, изпълнение на</p>

<p>към разнообразието във всички области на човешкия живот, както и нагласи за конструктивни взаимодействия в интеркултурна среда</p>	<p>към другите.</p> <p>4.4.2. Провеждане на дискусии, свързани с идентичността, принадлежността и общността.</p> <p>4.4.3. Организиране на ученически изложби и презентации, показващи културното многообразие.</p> <p>4.4.4. Организиране и провеждане на презентации, свързани с различните етноси в България.</p> <p>4.4.5. Провеждане на училищни кампании, свързани с мултикултурността.</p> <p>4.4.6. Проучване на празници от традиционния календар на основните етнически малцинства в България.</p> <p>4.4.7. Запознаване с фолклора, обичаите и традициите на ромите, турците и евреите.</p>		<p>ръководители</p>	<p>проекти, целеви средства от МОН</p>
<p><i>V. Съвместна работа с институциите и другите заинтересовани страни по обхващане и включване в системата на училищното образование на ученици в училищна възраст</i></p>				
<p>5.1. Разработване и изпълнение на комплекс от ефективни мерки и дейности за обхващане и задържане на учениците в</p>	<p>5.1.1. Разработване на система за ежедневно проследяване на отсъствията на учениците по неуважителни причини.</p> <p>5.1.2. Въвеждане на регистър на ученици в риск от отпадане от училище. Планиране на дейности за подкрепа за всеки конкретен случай.</p> <p>5.1.3. Посещения на домовете на учениците, допускащи</p>	<p>ежегодно</p>	<p>учители, класни ръководители</p>	<p>училищен бюджет, изпълнение на проекти, целеви средства от МОН</p>

<p>училище</p>	<p>отсъствия по неуважителни причини, срещи с родителите и набелязване на мерки за осигуряване на редовна посещаемост на учебните занятия.</p> <p>5.1.4. Ежеседмично уведомяване на родителите на учениците в риск от отпадане за успех, отсъствия и различни прояви.</p> <p>5.1.5. Координация при провеждане на диагностиката на обучителните затруднения на учениците в риск, при определяне на дейностите за обща подкрепа и при тяхното реализиране.</p> <p>5.1.6. Включване на ученици, допуснали голям брой отсъствия и застрашените от ранно напускане на училище, в празничния и спортния календар на училището.</p> <p>5.1.7. Провеждане на тренинг за развитие на социални умения и компетентности у учениците.</p> <p>5.1.8. Кариерно ориентиране и консултиране на учениците от за осигуряване на плавен преход между образователните етапи и степени на образование (работа за развитие на умения за социално включване, планиране и мобилност).</p> <p>5.1.9. Повишаване на родителския капацитет в различни области в зависимост от възрастта и потребностите на</p>			
-----------------------	--	--	--	--

	<p>учениците.</p> <p>5.1.10. Провеждане на конкурс/и с цел мотивиране на учениците за редовно посещение на училище.</p>			
<p>5.2. Целенасочена учебно-възпитателната работа и личностна подкрепа на всеки ученик</p>	<p>5.2.1. Сформиране на екипи за подкрепа за личностното развитие на учениците, за които са идентифицирани:</p> <ul style="list-style-type: none"> - обучителни трудности и риск от отпадане от училище: ранно оценяване на риска и ранно идентифициране на учениците в риск чрез проучване и оценка на потребностите и интересите им, откриване и предотвратяване на причините, които биха довели до отпадане от училище; - ученици със СОП: осигуряване на архитектурен, информационен и комуникационен достъп в училището; <p>5.2.2. Откриване и проследяване на развитието на ученици с изявен дарби, изготвяне на база данни и създаване на условия за тяхната изява на училищно и извънучилищно ниво.</p> <p>5.2.3. Изготвяне на програма за превенция на отпадането и/или преждевременното напускане на училище, която да съдържа:</p> <ul style="list-style-type: none"> - мерки за превенция и ограничаване на отпадането; - действия за интервенция при отпадане и/или 	<p>ежегодно</p>	<p>директор, учители, класни ръководители</p>	<p>училищен бюджет, изпълнение на проекти, цели средства от МОН</p>

	преждевременното напускане на училище.			
5.3. Взаимодействие с родители, институции и общността	<p>5.3.1. Дейност на обществения съвет и училищното настоятелство.</p> <p>5.3.2. Усъвършенстване на системата от взаимовръзки и обратна информация в релацията „училище-семејство“:</p> <ul style="list-style-type: none"> - укрепване на положителното отношение към училището като институция от страна на ученици и родители и проява на съпричастност към училищния живот; - установяване на система от форми и средства за сътрудничество и взаимодействие с родителите: родителски и индивидуални срещи, индивидуални консултации, обучения и др. <p>5.3.3. Информираност на родителите и стимулиране на родителската активност: за основните нормативни и училищни документи, по повод информация за резултатите от учебната дейност; за успеха и развитието на учениците в образователно-възпитателния процес; за спазването на училищната дисциплина; уменията на децата за общуване с учениците и учителите; интегрирането им в училищната среда; за посещаемостта на учебните часове от учениците; за отсъствията на</p>	ежегодно	директор, учители, класни ръководители	училищен бюджет, изпълнение на проекти, цели средства от МОН

ученика от учебни часове, когато започне процедура за налагане на наказание; консултиране на родителите за възможностите и формите за допълнителна работа с ученика с оглед максимално развитие на заложите му, както и за възможностите за оказване на педагогическа и психологическа подкрепа от специалист, когато това се налага и др.

5.3.4. Сътрудничество и съдействие от родителите при:

- организиране на училищни дейности;
- в процеса на кариерното информироване, ориентиране и развитие;
- при идентифициран риск за ученика от отпадане и/или преждевременно напускане на училище.

5.3.5. Създаване на информационна банка с данни и координати за своевременна връзка с ученика и неговите родители.

5.3.6. Популяризиране дейността на училището на общински, областни, национални и международни форуми и в медийното пространство.

5.3.7. Реализиране на съвместни проекти с партниращи организации.

5.3.8. Изпълнение на съвместни проекти.

	<p>5.3.9. Участие на учители и ученици в общински празници, състезания, форуми и др.</p> <p>5.3.10. Поддържане и своевременно обновяване сайта на училището с актуална информация за нормативната база, организацията на дейността, изявите в различни направления на училищния живот.</p> <p>5.3.11. Реализиране на системна и целенасочена рекламна стратегия за привличане и задържане на ученици.</p>			
<i>VI. Предоставяне на равни възможности за обучение и/или възпитание</i>				
<p>6.1. Пълноценна социализация на ученици със специални образователни потребности, ученици с физически и ментални увреждания и ученици от етническите малцинства</p>	<p>6.1.1. Провеждане на информационни кампании сред родители и общественост за разясняване на взаимните ползи от интегрираното обучение на децата и учениците със СОП, ученици с физически и ментални увреждания и ученици от етническите малцинства.</p> <p>6.1.2. Специализирана работа с родителите за по-голяма заинтересованост към образователния процес.</p> <p>6.1.3. Включване на учениците в организирани образователни, творчески, възпитателни и спортно-туристически дейности.</p> <p>6.1.4. Ориентираност към интереса и към мотивацията на ученика, към възрастовите и социалните промени в живота му.</p>	<p>ежегодно</p>	<p>учители, класни ръководители</p>	<p>училищен бюджет, изпълнение на проекти, цели средства от МОН</p>

	<p>6.1.5. Равен достъп и приобщаване на всеки ученик, независимо от социалното положение на семейството и етническия произход.</p> <p>6.1.6. Осигуряване на позитивна образователна среда – училищен климат, атмосфера на взаимоотношения, управление.</p>			
<p>6.2. Гарантиране на равен достъп до качествено образование за учениците със специални образователни потребности, ученици с физически и ментални увреждания и ученици от етническите малцинства</p>	<p>6.2.1. Равнопоставеност на всички ученици в училище. Осигуряване на условия, даващи възможност на всички да се обучават заедно в общата класна стая и да участват заедно в извънкласните занимания, независимо от техните способности, увреждания, заболявания, убеждения, етническа принадлежност.</p> <p>6.2.2. Идентифициране на ученици, които имат необходимост от обща и допълнителна подкрепа.</p> <p>6.2.3. Повишаване на качеството на образованието като предпоставка за развитие на личността на всеки ученик и предотвратяване на преждевременното напускане на училище.</p> <p>6.2.4. Осигуряване на логопедична терапия, ресурсна и психологическа подкрепа.</p> <p>6.2.5. Обучения на педагогическите специалисти във връзка с дейностите по реализация на обща и</p>	<p>ежегодно</p>	<p>учители, класни ръководители</p>	<p>училищен бюджет, изпълнение на проекти, цели средства от МОН</p>

	допълнителна подкрепа.			
6.3. Утвърждаване на интеркултурно и подкрепящо образование като неотменна част от процеса на модернизация на българската образователна система	<p>6.3.1. Недопускане на дискриминация – осъзнаване, приемане и подкрепа на индивидуалността на всяко дете и на разнообразието от потребности на всички ученици чрез активиране и включване на ресурси, насочени към премахване на пречките пред ученето и научаването и към създаване на възможности за развитие и участие на децата във всички аспекти от живота на общността.</p> <p>6.3.2. Подобряване на индивидуалния напредък на учениците по отношение на техните образователни резултати, чрез:</p> <ul style="list-style-type: none"> - допълнително обучение по учебни предмети с акцент върху обучението по български език, включително ограмотвяване на ученици, за които българският език не е майчин; - консултации по учебни предмети и допълнителни консултации по учебни предмети, които се провеждат извън редовните учебни часове. <p>6.3.3. Подпомагане на ученици, застрашени от преждевременно напускане на училище, по финансови причини.</p> <p>6.3.4. Създаване на подходящи условия за реинтегриране в</p>	ежегодно	учители, класни ръководители	училищен бюджет, изпълнение на проекти, целеве средства от МОН

	<p>образователната система на преждевременно напусналите я.</p> <p>6.3.5. Създаване на положителни нагласи в училищната и родителската общност за преодоляване на негативни стереотипи и нагласи към учениците от уязвимите групи.</p>			
<p>6.4. Съхраняване и развиване на културната идентичност на учениците от етническите малцинства</p>	<p>6.4.1. Осъществяване на извънкласна работа, занимания по интереси и на организиран отход и спорт в мултикултурна образователна среда, съчетана с традициите на отделните етнически групи.</p>	<p>ежегодно</p>	<p>учители, класни ръководители</p>	<p>училищен бюджет, изпълнение на проекти, целеве средства от МОН</p>
<p><i>VII. Приобщаване на учениците</i></p>				
<p>7.1. Осигуряване в училището на подкрепа за равен достъп до качествено образование и за развитие на потенциала на всеки ученик с цел неговата личностна, професионална и</p>	<p>7.1.1. Сформиране на екипи за подкрепа за личностното развитие на учениците, за които са идентифицирани:</p> <ul style="list-style-type: none"> - обучителни трудности и риск от отпадане от училище: ранно оценяване на риска и ранно идентифициране на учениците в риск чрез проучване и оценка на потребностите и интересите им, откриване и предотвратяване на причините, които биха довели до отпадане от училище; - ученици със СОП: осигуряване на архитектурен, 	<p>ежегодно</p>	<p>учители, класни ръководители</p>	<p>училищен бюджет, изпълнение на проекти, целеве средства от МОН</p>

<p>гражданска реализация в обществото</p>	<p>информационен и комуникационен достъп в училището.</p> <p>7.1.2. Откриване и проследяване на развитието на ученици с изявен дарби, изготвяне на база данни и създаване на условия за тяхната изява на училищно и извънучилищно ниво.</p> <p>7.1.3. Изготвяне на програма за превенция на отпадането и/или преждевременното напускане на училище, която да съдържа:</p> <ul style="list-style-type: none"> - мерки за превенция и ограничаване на отпадането; - действия за интервенция при отпадане и/или преждевременното напускане на училище. 			
<p><i>VIII. Противодействие на тормоза и насилието</i></p>				
<p>8.1. Формиране и утвърждаване на позитивна учебна среда в училището чрез изграждане на ценности, правила и процедури, предотвратяващи насилието и тормоза</p>	<p>8.1.1. Създаване/актуализиране на етичен кодекс на училищната общност, съгласно ЗПУО. Етичният кодекс на училищната общност включва всички участници в предучилищното и училищното образование.</p> <p>8.1.2. Създаване на единни училищни правила, които да станат част от Правилника за дейността на училището:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Изработване на правила на поведение и ценности от всеки клас; - Обобщаване на правилата на ниво училище и вписване в Правилника за дейността. 	<p>ежегодно</p>	<p>директор, учители, класни ръководители</p>	<p>училищен бюджет, изпълнение на проекти, целеве средства от МОН</p>

	<p>8.1.3. Внасяне на промени в Правилника за дейността на училището при необходимост.</p> <p>8.1.4. Запознаване на цялата училищна общност с определението, проявлението и последиците от насилието и тормоза.</p> <p>8.1.5. Подобряване на системата от дежурства с оглед недопускане на насилие и тормоз.</p> <p>8.1.6. Повишаване квалификацията на педагогическия персонал за работа с програмите за превенция и справяне с насилието и тормоза.</p> <p>8.1.7. Информирание и актуализиране на информацията за наличните ресурси в общността - съществуващи услуги и програми за превенция и противодействие на насилието и тормоза в училището.</p> <p>8.1.8. Водене на дневник със случаи и процедури за управление на информацията.</p> <p>8.1.9. Инициране на работа по случай, включително насочване на случая към други служби.</p>			
<p>8.2. Противодействие на тормоза, като се работи за формирането у децата на нагласи и</p>	<p>8.2.1. Децата и учителят създават правила за поведение на групата/класа.</p> <p>8.2.2. Обучителни дейности и работа с класа, в които водеща роля има класният ръководител. Следва да се</p>	<p>ежегодно</p>	<p>директор, учители, класни ръководители</p>	<p>училищен бюджет, изпълнение на проекти, целеве средства от</p>

<p>социални умения като емпатия, толерантност и уважение към различията, решаване на конфликти</p>	<p>прилагат всички форми на групова работа, дискусии, решаване на казуси, ролеви игри, споделяне на опит, като се използват възможностите на учебната програма, вкл. теми от глобалното, гражданското, екологичното, здравното, интеркултурното образование, часа на класа, различни извънкласни и извънучилищни дейности.</p> <p>8.2.3. Използване на подход, ориентиран към децата, осигуряване на условия за участие на учениците, които да станат естествените помощници при реализирането на дейностите по превенция (ползване на организацията на ученическите съвети, различни инициативи, идващи от децата и др.).</p> <p>8.2.4. Провеждане на тематични родителски срещи.</p> <p>8.2.5. Съвместни действия между класен ръководител или учител и психолог/педагогически съветник и включване на други външни специалисти.</p>			<p>МОН</p>
<p><i>9.1. Създаване на подкрепяща среда за учениците в училище</i></p>				
<p>9.1. Създаване на подкрепяща среда за учениците в училище</p>	<p>9.1.1. Обсъждане между ученика и класния ръководител с цел изясняване на възникнал проблем и получаване на подкрепа за разрешаването му.</p> <p>9.1.2. Създаване на условия за включване на ученика в група за повишаване на социалните умения за общуване и</p>	<p>ежегодно</p>	<p>учители, класни ръководители</p>	<p>училищен бюджет, изпълнение на проекти, цели средства от МОН</p>

	<p>разрешаване на конфликти.</p> <p>9.1.3. Насочване към занимания, съобразени с потребностите на ученика.</p> <p>9.1.4. Участие на ученика в дейности в полза на класа и училището.</p> <p>9.1.5. Организиране на дейности за развитие на компетентностите на всички членове на училищната общност.</p> <p>9.1.6. Привличане на родителите като партньори в работата по утвърждаване на принципа на позитивната дисциплина.</p> <p>9.1.7. Създаване на безопасна и подкрепяща среда.</p> <p>9.1.8. Превантивна екипна дейност за формиране у учениците на нагласи и социални умения като емпатия, толерантност и уважение към различията, разрешаване на конфликти и др.</p>			
<p>9.2. Изграждане на мотивация у подрастващите за ежедневно посещение в училище и участие в живота на училищната</p>	<p>9.2.1. Включване на застрашените от отпадане ученици в извънкласни и извънучилищни дейности.</p> <p>9.2.2. Откриване на силните страни на личността на всеки ученик.</p> <p>9.2.3. Осигуряване на публични изяви на учениците с изявени дарби.</p>	<p>ежегодно</p>	<p>учители, класни ръководители</p>	<p>училищен бюджет, изпълнение на проекти, цели средства от МОН</p>

общност				
<p>9.3. Намаляване на броя неизвинени и извинени отсъствия</p>	<p>9.3.1. Изготвяне на ежемесечни отчети от класните ръководители за броя на отсъствията и разговори за причините, поради които учениците са застрашени от отпадане.</p> <p>9.3.2. Изработване ежегодно и актуализиране на регистър на застрашените от отпадане деца.</p> <p>9.3.3. Засилване на контрола върху отсъствията и своевременно информиране на родителите.</p> <p>9.3.4. Разпределяне на отговорностите и ангажиментите по отношение на посещаемостта в училище между класните ръководители и родителите.</p>	<p>ежегодно</p>	<p>учители, класни ръководители</p>	<p>училищен бюджет, изпълнение на проекти, цели средства от МОН</p>
<p>9.4. Ефективна работа с родителите</p>	<p>9.4.1. Осъществяване на ефективен диалог между училището и семействата на застрашените от отпадане ученици.</p> <p>9.4.2. Въвеждане на алтернативни срещи и мотивиране на родителите да посещават планираните родителски срещи.</p> <p>9.4.3. Организиране на кампании, които да стигнат до родителите/настойниците на учениците.</p>	<p>ежегодно</p>	<p>учители, класни ръководители</p>	<p>училищен бюджет, изпълнение на проекти, цели средства от МОН</p>
<p>9.5. Повишаване успеха на застрашените ученици</p>	<p>9.5.1. Своевременно идентифициране на признаците за изоставане в усвояването на учебния материал и застрашеност от отпадане.</p>	<p>ежегодно</p>	<p>директор учители, класни</p>	<p>училищен бюджет, изпълнение на проекти,</p>

	<p>9.5.2. Анализ на постиженията на застрашените от отпадане и осъществяване на педагогическа подкрепа от страна на учителите и училищното ръководство /в края на всеки срок/.</p> <p>9.5.3. Провеждане на задължителна, допълнителна, индивидуална и групова работа по съответните предмети, предоставяща възможности за индивидуален темп при усвояване на учебния материал от застрашените ученици.</p>		<p>ръководители</p>	<p>целени средства от МОН</p>
--	--	--	----------------------------	--

VIII. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Като *извод* може да се посочи, че разработването на училищна стратегия не трябва да се възприема като досадно задължение, а като възможност:

- за излизане от затворения кръг на планирането, в което се сменят само учебната година, отговорниците и сроковете;
- екипът да изработи сам визия за бъдещето на училището без очакване някой “отгоре” да разпoredи, спусне задачи и невъзможни за изпълнение срокове;
- да погледнем на училището си в перспектива, да предвидим какво ни очаква и да се опитаме да повлияем на тези промени за доброто на училището и преди всичко на учениците в него.

За да е работеща и гарантираща успешно развитие на училището, изготвената и приета стратегия трябва да е:

1. Основана на добро разбиране на съвременното състояние и факторите на развитие.
2. Формулирана на базата на задълбочен анализ.
3. Цялостна, последователна, логична, вътрешно непротиворечива, добре обяснена.
4. Ясно дефинирана, ориентирана към действие, реалистична, осъществима.
5. Споделена от всички членове на образователната общност на училището.